

НЕОБХІДНІСТЬ ХРЕЩЕННЯ

(пор. ККЦ, 1257-1261)

Господь стверджує, що **Хрещення необхідне для спасіння** (пор. Ів. 3, 5). Тому Він наказав Своїм учням проповідувати Євангеліє і хрестити усі народи (Мт 28, 20). Хрещення необхідне для спасіння тих, кому Євангеліє було проповідуване і хто мав можливість просити цього таїнства (пор. Мр 16, 16). **Церква не знає іншого засобу, крім Хрещення, щоб забезпечити вхід до вічного блаженства; тому вона старается не занедбувати місії, отриманої від Бога, щоб «відроджувати з води і Духа» всіх, що можуть охреститися...** Церква завжди мала сильне переконання в тому, що хто зазнає смерті за віру, не отримавши Хрещення, є охрещений своєю смертю для Христа і з Ним. Це **Хрещення кров'ю, як і бажання Хрещення, приносить плоди Хрещення, хоч воно і не є таїнством...** Кожна людина, яка, не знаючи Євангелія Христа і Його Церкви, шукає правди й виконує Божу волю настільки, наскільки її знає, може бути спасенною. Можна припустити, що ці люди виразно прагнули б Хрещення, якби знали його необхідність. **Щодо дітей, які вмерли без Хрещення**, то Церква може тільки довірити їх Божому милосерддю, як вона це робить у чині їхнього похорону.

БЛАГОДАТЬ ХРЕЩЕННЯ

(пор. ККЦ, 1262-1274)

Двома головними наслідками Хрещення є **очищення від гріхів і нове народження у Святому Дусі**. Хрещенням відпускаються усі гріхи – первородний гріх і всі особисті гріхи, як і всі кари за гріхи. Справді, у тих, що були відроджені до нового життя, не залишається нічого, що перешкодило б їм увійти в Царство Боже... Все ж таки, в охрещеному залишаються деякі **тимчасові наслідки гріха**, такі, як терпіння, хвороба, смерть чи слабості, внутрішньо притаманні життю, як-от слабкість характеру і т.п. або і схильність до гріха... Хрещення не тільки очищує від усіх гріхів, воно робить також із новоохрещеного «нове створіння» (2 Кор 5, 17), сина Божого (пор. Гал. 4, 5-7), який став «учасником Божої природи» (2 Пт 1, 4)... храмом Святого Духа (1 Кор 6, 19). Хрещення **робить нас членами Тіла Христового**. Хрещення вводить у Церкву... Ставши синами Божими через відродження, **охрещені покликані проповідувати перед людьми віру**, яку вони отримали від Бога через Церкву. **Хрещення витискає на душі християнина незгладимий духовий знак його належності до Христа**. Цей знак не стирається жодним гріхом, навіть якщо гріх перешкоджає Хрещенню приносити плоди спасіння. **Хрещення дане раз і назавжди і не може бути повтореним.**

Буклет упорядкував
о. Йосафат Бойко, ВС
Парафія Святих Кирила і Методія
Згромадження Воплоченого Слова
Івано-Франківської Архієпархії УГКЦ
вул. Вербова, 32
76493 – Івано-Франківськ (Крихівці) – Україна
www.pkm.if.ua – josafatboyko@ive.org

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ТИХ, ХТО ХОЧЕ ОХРЕСТИТИ ДИТИНУ

1. **Батьки зобов'язані охрестити дитину** якнайскоріше, згідно звичаю – до 40 днів (кан. 686, §1, ККЦ).
2. **Хрещення слід уділяти в храмі**. У помешканнях можна це робити з поважних причин, такі як хвороба чи погані погодні умови (пор. кан. 687 ККЦ, Кан. 83 ПП УГКЦ).
3. **Батьки дитини повинні вести достойне родинне християнське життя**, не пропускати недільну і святкову відправу, приступати до Сповіді і Св. Причастя.
4. **Повинні перебувати у церковному шлюбі**, однак, якщо батьки не вінчані, це не є перепорою для хрещення.
5. **Повинні знати КАТЕХИЗМОВУ ЧАСТИНУ**:
 - а) Молитву «ВІРЮ» в єдиного Бога;
 - б) Молитви «Отче наш» і «Богородице Діво»;
 - в) 10 Заповідей Божих і 2 Заповіді любові;
 - г) 6 Правд віри, 6 Церковних Заповідей, 7 Святих Таїнств.
6. За тиждень до хрестин, батьки повинні звернутися до свого пароха для необхідної підготовки. Важливо, щоб батьки серйозно ставилися до настільки важливого моменту в житті своєї дитини і не легковажили порадами Церкви. Не можна чіпати до одягу дітей «червону нитку», шпильки, гроші і олівці – це заботони і образа Господа.

ВИМОГИ ЩОДО ХРЕСНИХ БАТЬКІВ (пор. Кан. 685 ККЦ)

1. Завдання хресного батька чи матері дозволено виконувати **особа, якій виповнилося 16 років**.
2. Хресні батьки **самі повинні бути охрещеними, миропомазаними, і щоб приймали Св. Причастя**.
3. Хресні батьки, або хоча б одне з них, повинні належати до Католицької Церкви.
4. Хресні батьки повинні мати добру волю і намір виконувати завдання хресних батьків. Ніколи не можна когось силувати (спонукати) до цього обов'язку, але пропонувати. Не можна вірити в заботони, мовляв «від хреста не можна відмовлятися», але, хто не чується у совісті спроможним взяти на себе обов'язки хресних батьків, може чесно відмовитися.
5. Хресні батьки повинні бути призначеними хресниками або ж батьками чи опікунами дитини.
6. Хресними не можуть бути рідні батьки хрещених, ані ті, які перебувають у подружжі з ними.
7. Хресними батьками не можуть бути ті, що були покарані церковною карою і були позбавлені права виконувати завдання хресних батьків.
8. Якщо хресний батько або хресна мати одружені, то **обов'язково повинні перебувати в Церковному Шлюбі**, що дає їм можливість приступати до таїнства Покаяння і Євхаристії; повинні бути практикуючими християнами (див. пункти № 3,5 з ПАМ'ЯТКИ – вище).

ЦІКАВО ЗНАТИ

ІМ'Я ДИТИНИ. Це може бути ім'я святого чи святої, пам'ять яких випадає в церковному календарі на день близький народженню дитини або інше **християнське ім'я**, яке подобається батькам (чи тому, хто має бути охрещеним). Носячи ім'я того чи іншого святого, дитина отримує покровителя на небі, який завжди їй у всьому допомагає, і повсякчас заносить свої молитви за неї перед трон всемогутнього Господа. В іншому випадку ви позбавляєте дитину цього небесного покровителя. Не вибирайте для дитини дивне чи просто модне ім'я.

ХРЕСНІ БАТЬКИ. Це люди, які можуть взяти відповідальність перед Богом, батьками і самою дитиною за її християнське виховання і життя. В часі хрещення вони, від імені дитини приймають 2 найважливіші рішення: **відречення від диявола і визнання віри в Господа нашого Ісуса Христа**.

КРИЖМА. Це є біле полотно, яке приносять хресні батьки і яким огортається хрещеник. Воно є символом нового одягу святості, в який зодягається дитина дитина, очистившись у Хрещенні від первородного гріха. Священник, подаючи дитині крижму, промовляє: *«Облачається раб Божий (раба Божа) в ризу правди во ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь»*. «Риза правди» – одяг, який об'являє правду про дитину, яка стала в момент хрещення Божою святою і чистою дитиною.

СВІЧКА. Хресні батьки приносять свічки, які священник в часі хрещення вручає дитині (або хресним батькам), як символ життя у вірі, чистоті і в добрих ділах, кажучи: *«Прийми цю палаючу свічку і старайся в усьому житті своєму просвічуватися світлом віри і добрих діл, щоб, коли прийде Господь, ти міг світло вийти назустріч Йому з усіма святими»*. У Христі новоохрещені стають «світлом світу» (Мт 5, 14).

ЗАБОБОНИ. Коли народжується маленька дитинка, часто люди звертають увагу на заботони, які добрий християнин повинен відкидати. Дитині не можна чіпати так звані «обереги». Дівчина чи жінка може першою хрестити дівчинку і це не означає, що «їй віддасть своє щастя». В жодному разі не можна «перехресчувати» дитину, але у випадку сумніву щодо хрещення, треба хрестити «під умовою». Не можна «символічно плювати на дитину тричі». Заботони – це гріхи проти 1 Заповіді Божої, вірити в них – це ображати Господа.

ДЛЯ ХРЕЩЕННЯ НЕОБХІДНО:

1. Щоб батьки (якщо не мають перешкоди) і **хресні батьки посповідалися і приступили до Святого Причастя**;
2. **Приймати копії документів:** свідоцтво про народження дитинки і паспорти батьків;
3. Щоб **хресні батьки** подбали за **крижму** і за **свічки**;
4. **Хустку** має принести мама дитини, якщо ж, звичайно, вона була вінчана у храмі, для обряду введення в храм для повної участі у святих таїнствах;
5. Хресні батьки повинні **знати напам'ять молитву «ВІРЮ»**, щоб її вголос промовляти.
6. **Пожертва** за уділене таїнство є добровільною і вона є віддаєю священнику та служить для утримання храму.

«Коли хтось не народиться з води і Духа, не спроможний увійти в Царство Боже»
(Ів 3,5)

СВЯТЕ ТАІНСТВО ХРЕЩЕННЯ

ЩО НЕОБХІДНО ЗНАТИ ДЛЯ ХРЕЩЕННЯ?

«Хоч би й хтось носив у собі навіть всі людські гріхи, але коли він увійде у водну купіль, то вийде з тих божественних течій чистіший від сонячних променів... входячи в ту купіль, очищуються від усякого гріха, себто вони стають не тільки чистими, але і святими і праведними»
(Св. Йоан Золотоустий)

ПРО СВЯТІ ТАЇНСТВА ЗАГАЛЬНО

(пор. ККЦ, 1210-1211)

Слово **«таїнство»** лат. походження *«sacramentum»* – «таємниця», по-грецьки означає *«містерія»*, не вживалось у Новому Завіті, але Церква використовує це слово для означення сили і благодаті, якими Господь обдаровує людину через видимі знаки. Отже, **Свята Тайна чи Таїнство – це видимий знак невидимої Божої ласки**. Таїнства установлені Ісусом Христом, і їх є сім: **Хрещення, Миропомазання, Євхаристія, Покаяння, Єлеопомазання, Священство, Подружжя. Головне і особливе місце посідає Євхаристія як «таїнство таїнств»**. Каже св. Тома Аквінський: *«Усі інші таїнства спрямовані до неї як до своєї мети»*.

СВЯТЕ ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ

(пор. ККЦ, 1213)

Святе Хрещення є основою всього християнського життя, дверима духовного життя і дверима, які відчиняють доступ до інших святих таїнств. Через Хрещення ми звільняємося від гріха і відроджуємося як діти Божі, стаємо членами Христа і, вщеплені в Церкву, стаємо учасниками її місії.

НАЗВА ТАЇНСТВА

(пор. ККЦ 1214-1215)

Хрещення називають **Baptismus (лат.)**, відповідно до головного обряду, за яким воно здійснюється: baptizare (гр. βαπτίζειν) означає «занурювати», «пірнати». «Занурення» у воду символізує поховання оглашенного у смерті Христа, звідки він виходить через воскресіння з Ним як «нове створіння». Це таїнство називається також **«купілля відродження і відновленням Святого Духа»** (Тит 3,5), бо вона означає і здійснює це народження з води і Духа, без якого ніхто *«не спроможний увійти в Царство Боже»* (Ів 3,5).

ХРЕЩЕННЯ ХРИСТА

(пор. ККЦ, 1223-1225)

Христос розпочинає Своє публічне життя після того, як був охрещений св. Іваном у Йордані, а після Свого воскресіння Він передає цю місію апостолам: *«Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа, навчаючи їх берегти все, що Я вам заповідав»* (Мт 28, 19-20) і *«Ідіть же по всьому світі та проповідуйте Євангелію всякому творінню. Хто увірує й охреститься, той буде спасений; а хто не увірує, той буде осуджений»* (Мр 16, 15-16). Господь наш добровільно прийняв Хрещення св. Івана, призначене для грішників, щоб «здійснити всяку правду» (Мт 3,15). Цей чиниок Ісуса є виявом Його «применшення» (Флп 2,7)... Кров і вода, які потекли з пробитого боку розп'ятого того Ісуса (Ів 19,34), є образами Хрещення і Євхаристії, таїнствами нового життя (пор. 1 Ів 5,6-8.).

ХРЕЩЕННЯ В ЦЕРКВІ

(пор. ККЦ 1226-1228)

Від дня П'ятдесятниці Церква відправляла й уділяла святе Хрещення. Св. Петро проголошує натовпові: *«Покайтесь, і нехай кожний із вас охреститься в ім'я Ісуса Христа на відпущення гріхів ваших, і ви приймете дар Святого Духа»* (Ді 2, 38). Апостоли і їхні співпрацівники вділяють Хрещення всім, хто вірує в Ісуса: юдеям, що бояться Бога, поганам (пор. Ді 2, 41; 8, 12-13). Хрещення завжди пов'язане з вірою: *«Віруй у Господа Ісуса, і спасешся ти і твій дім»*, – говорить ув'язнений св. Павло своєму наглядачеві у Филиппах. Далі оповідається: наглядач *«тієї години охрестився з усіма своїми»* (Ді 16, 31-33).

ЯК ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ?

(ККЦ, 1229-1233)

Щоб хтось став християнином, потрібно, перейти певну дорогу втаємничення, яке складалося з кількох етапів: **проповідання Слова, прийняття Євангелія, яке приводить до навернення, визнання віри, Хрещення (занурення), вилиття Святого Духа, приступання до євхаристійного Причастя**. Це втаємничення дуже змінювалося в ході століть і залежно від обставин. Там, де Хрещення дітей стало поширеною і звичною формою уділювання цього таїнства, усе це стало одним обрядом, який містить у собі дуже короткі підготовчі етапи християнського втаємничення. За своєю природою Хрещення дітей вимагає «катехуменату» після Хрещення... **У східних обрядах християнське втаємничення дітей починається від Хрещення, за яким відразу йде Миропомазання і Євхаристія**.

МІСТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ВІДПРАВИ

(пор. ККЦ, 1234-1245)

Знак Хреста на початку відправи витискає печать Христа на тому, хто Йому належатиме, і виражає благодать відкуплення, яку здобув для нас Христос Своім Хрестом. **Голошення Слова Божого** освітлює об'явлену правду... і викликає відповідь віри, невіддільну від Хрещення. Хрещення є особливим способом «таїнством віри», позаяк воно є таємничим входом у життя віри. Оскільки Хрещення означає звільнення від гріха і від спокусника до нього, диявола, тому-то **виконується один (або декілька) екзорцизмів над кандидатом**. Його помазують олією оглашених або той, що хрестить, кладе на нього руку, а той виразно зрікається сатани. Так підготовлений, оглашений може визнати віру Церкви, якій він «передається» через Хрещення (пор. Рим. 6, 17). Суттєвий обряд таїнства: **потрійне Занурення чи Поливання** означає і здійснює смерть для гріха і входження в життя Пресвятої Трійці.

ЧИН ХРЕЩЕННЯ – ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ?

(пор. Катехизм УГКЦ, 419-421)

Обряд Хрещення розпочинається з **Чину оглашення – приготування людини до Хрещення**. У молитві з покладанням руки священника на оглашенного Церква бере його під свою опіку... **Відтак молитвами та екзорцизмами, або заборонами, Церква огороджує оглашенного від впливу сатани. Оглашений тоді прилюдно, особисто або через хресних батьків, відрікається сатани та його діл і з'єднується з Христом-Спасителем**. На знак з'єднання з Христом він під час проголошення **Символу віри** переходить від притвору (символу світу) до середини храму (символу Христової Церкви).

Перед зануренням (поливанням) **священник помазує оглашенного освяченим елеєм** (олією). **Помазання елеєм є знаком сили Святого Духа, яка дається оглашеному як «зброя правди» проти «всякого диявольського діяння» і на «оновлення душі і тіла**». Священник помазує чоло – *«щоб ум був відкритий на розуміння й прийняття таїнств віри»*; груди – *«щоб усім серцем любив Господа»*; плечі – *«щоб прийняв ярмо Христове»*, вуха – *«на прийняття голосу божественного Євангелія»*, руки й ноги – *«щоб підносили руки до святині й чинив правду на всякий час»* та *«щоб ходив слідами заповідей Христових»*. **Помазання тіла вказує на те, що в Хрещенні відроджується єство людини з усіма її відчуттями**.

Занурюючи тричі хрещеника у воду або тричі поливаючи водою його голову, священник взиває: **«Хрещається раб Божий (або раба Божа) (ім'я) в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь»**. У Хрещенні помирає «стара» людина й народжується «нова», з'єднана з трьома Божими Особами – Отцем, і Сином, і Святим Духом... **На знак новонародження у Хрещенні хрещеникові надають християнське ім'я, чим Церква вводить новоохрещеного в духовний зв'язок із його небесним опікуном**.

Новонародженого у Христі **зодягають у білу одягу (звану «крижмо»)** – ризу правди, яка символізує «зодягнення» у воскреслого Христа: *«Ви, що у Христа хрестилися, у Христа одягнулися»* (Гл. 3,27). **Зодягнутись у Христа для охрещеного означає, що він став новою людиною: одягнений в світлу одягу, він сповідує перед іншими людьми, що в ньому перебуває та діє Христос**. Подаючи хрещеникові **запалену свічку**, священник мовить: *«Прийми цю палаючу свічку і старайся в усьому житті твоєму просвічуватися світлом віри і добрих діл, щоб, коли прийде Господь, ти міг світло вийти назустріч Йому з усіма святими»*.

ХТО МОЖЕ ОХРЕСТИТИСЯ: ДОРОСЛІ І ДІТИ

(пор. ККЦ, 1246-1252)

Хрещення може прийняти кожна, і тільки неоохрещена людина. Хрещення дорослих відбувається найчастіше там, де недавно проповідувалось Євангеліє. Підготування до Хрещення у таких випадках займає важливе місце. Народжуючись у людській природі, що впала в первородний гріх і заплямлена ним, навіть **діти потребують нового народження у Хрещенні**, щоб звільнитися від влади темряви і перейти до царства свободи дітей Божих (пор. Кол 1, 12-14)... **У Хрещенні дітей особливо виявляється цілковита незаслуженість ласки спасіння**. Церква і батьки позбавили б дитину неоціненної ласки стати дитиною Божою, якби не уділили їй Хрещення одразу після народження. **Практика хрестити малих дітей є споконвічною традицією Церкви**. Про неї є виразні свідчення від II ст. Цілком можливо, що від початку апостольського проповідування, коли цілі «доми» приймали Хрещення (пор. Ді 16, 15.33; 18, 8; 1 Кор 1, 16), також хрестили дітей.

ВІРА І ХРЕЩЕННЯ

(пор. ККЦ, 1253-1255)

Хрещення є таїнством віри (пор. Мр 16, 16.). Але віра вимагає спільноти віруючих. Лише у вірі Церкви кожен вірний може вірувати. **Віра, яка вимагається для Хрещення, не є досконалою і зрілою, а лише початком, який має розвиватися**. У всіх охрещених, дітей чи дорослих, віра повинна зростати після Хрещення. Щоб благодать Хрещення могла розвиватися, важливою є допомога батьків. Особливо хресного батька і хресної матері, які повинні бути глибоко віруючими, здатними і готовими допомогти новоохрещеному – дитині чи дорослому – на його шляху християнського життя. Уся церковна спільнота несе частину відповідальності за розвиток і зберігання благодаті, отриманої в Хрещенні.

ХТО МОЖЕ ХРЕСТИТИ?

(пор. Катехизм УГКЦ, 423)

Таїнство Хрещення звичайно звершує священник як духовний отець парафіяльної спільноти, до якої приєднується новоохрещений. В небезпеці смерті це може здійснити кожен християнин. Тоді Хрещення здійснюють триразовим поливанням хрещеника водою і словами: *«Хрещається раб Божий (ім'я) в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь»*. Якщо людина, яка в небезпеці смерті прийняла Хрещення без повного літургійного обряду, не померла, то її приводять до священника, щоб той довершив Чин Хрещення і звершив таїнство Миропомазання. Святі Таїнства Хрещення і Миропомазання приймають тільки раз у житті.